

„Stajerc“ izhaja vsaki
pelek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.
Naročnina velja za Av-
strijo: za celo leto
3 krome, za pol in četrt
leta razmerno; za Ogr-
sko 4 K 50 vin. za celo
leto; za Nemčijo stane
za celo leto 5 kron, za
Ameriko pa 6 kron;
za drugo inozemstvo se
računi naročnina z ozi-
rom na visokost pošt-
nine. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
štev. se prodajajo po 6 v.
Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuj, gledališko po-
slopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastoj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inserterov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Štev. 14

V Ptuj v nedeljo dne 2. aprila 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strane pri-
loge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Jasna beseda.

V prvaškem časopisju šumi, na prvaških
shodih gromijo strastni govorniki, državnega
pravdnika se kliče z milimi besedami na pomoč
in celo v naši ponižni državni zbornici so slo-
vensko-klerikalni poslanci zagnali obupan krik.
In eno besedo je skozi vse te bolj ali manj
smešne melodije slišati: „Stajerc“ in „Sta-
jercijanci“ bojkotirajo...

Nas divjanje naših obupanih nasprotnikov
ne vznemirja. Niti zavijanja in neresnice od vseh
strani nas ne vznemirjajo. Popolnoma hladno in
na podlagi golih dejstev pa hočemo danes
jasno besedo izpregovoriti. Kajti javnost
naj izvrš resnico!

Vprašanje je torej: Ali je res, da
„Stajerc“ koga bojkotira? In tega
vprašanja se drži še cela vrsta enakih vpra-
šanj: Kdo je vpeljal bojkot v naše javno živ-
ljenje? Kdo sploh še danes in vedno brez od-
mora bojkotira? Kdo je kriv teh napetih razmer
in kdo razglasa geslo „svoji k svojim“? Kdo je
torej boja kriv? ... In tako je še cela vrsta
vprašanj važna. Odgovorimo torej, odgovorimo!

Najprej bodi pribito, da „Stajerc“ nikdar
ni bojkotiral in tega tudi danes ne
stori. Mi dobro vemo, da je bojkot najhujši
izrazek političnega življenja in da je dvorezni
nož. Bojkotirati se pravi, politični boj na go-
spodarsko polje prenesti. Bojkotirati se pravi,
vse veljavne družbene forme občevarjanja in živ-
ljenja zanikati. Mi nismo prijatelji
bojkota in koder imamo naprednjaki gospo-
darsko moč, tam jo ne zlorablamo v namene
narodnega bojkota. Kdor nam bojkot očita, ta
ne pozna našega programa, našega stremljenja,
našega delovanja in hotenja. Kje in kedaj
smo mi v „Stajercu“ ali na drugi način bojkot-
irali? Sem z dokazi! Oblast pazi na nas z
Argusovimi očmi in vendar nas ni nikdar
zaplenuila, ker ni imela postavne podlage za
tak korak. Mi nismo nikdar vpili, da naj ljudje
svoj denar iz slovenskih posojilnic jemljejo. Mi
ljudem nismo nikdar branili, hoditi in kupovati
pri slovenskih trgovcih in obrtnikih. Mi smo
vedno z vso mogočo nasprotovali tesnosrčnemu
geslu „svoji k svojim“! In iz vseh desetih let-
nikov „Stajerca“, iz vseh poročil naših napred-
nih shodov in najdeti niti ene besede,
ki bi je bilo mogoče za bojkot tolmačiti.
To trdimo z mirno vestjo, pa naj naši nakrat
tako globoko užaljeni, seveda skozinskoziro
ljubni nasprotniki še tako komične koezle de-
lajo in še tako o našem delu deklarirajo.

Seveda, kdor je prizadet, ta čuti tudi
v najpogostejši notici bojkot. V hiši obešenca se
ne sme o vrvi govoriti. In kadar govorimo o
slovenskih načelnikih in brezvestnih revizorjih,
takrat še vpijejo prvaki, da jih bojkotiramo. Da,
da, nekaj „Stajerc“ res bojkotira:
to je nepoštenost, brezvestnost,
lahkomiselnost, politično izrab-
ljanje v gospodarskih in denar-
nih zavodih. Vse to bojkotiramo res, —

ali vsa poštena javnost in tudi postava stoji
pri temu potrebnemu „bojkotu“ na naši strani.
Ali nimamo prav? Mi smo vendar kmetski,
ljudski list! In kot ljudski list imamo sveto
dolžnost, da priporočamo vse, kar ljudstvu re-
šnično koristi in da grajamo vse, kar ljudstvu
škoduje. Tega načela smo se tudi pri denarnih
zavodih držali. Glavna stvar namreč ni, da so
v slovenskem posojilništvu nastopali Hudniki,
Jošti, Geršaki in Vošnjaki. Nepošteni ljudje,
brezvestni in lahkomišelniki ljudje se končno lahko
v vsakem društvu in zavodu v osprejdi zrinijo.
Glavna stvar je, da je bilo tako zločin-
sko gospodarjenje v slovenskem
posojilništvu sploh mogoče. Osebe
ne dokažejo nič, ali zistem je odgovoren. Mi
smo s svojimi resničnimi članki hoteli povedati,
da je pri resnem denarnem za-
vodu potrebna resna, oblastvena
revizija, da je treba vsak zločin že zana-
prej izključiti. V zadevah, ki se tičejo
tujega denarja, se tudi največjemu poštenjaku
ne sme zaupati in se mu ne sme pu-
stiti proste roke. Mislimo, da to naše stališče
gotovo ni napačno. „Stajerc“ je imel dolžnost,
da je svaril in svaril. Tako je svaril svoj
čas proti klerikalnim „konkurzom“ in njegova
prorokovanja so se žalibog na grozni način ure-
ničila. In tako je „Stajerc“ tudi zdaj svaril.
Slovenski denarni zavodi naj se
podvržejo oblastveni kontroli in
mi — bodemo morali o njih molčati! Slo-
venski denarni zavodi naj svoja
pravila v toliko predrugačijo, da
ne bode nobene nevarnosti za
vloženi denar, in mi — ne bodemo niti
besedice črhali! Tu se ravno ne gre za nobeno
„narodno“ in „politično“ stvar. In mi smo
vedno le rekli: pri nemških in naprednih denar-
nih zavodih so taki splošni polomi nemogoči.
Zakaj? Ker imajo prvič oblastveno nadzorstvo,
ker načelnik sam ne more s tujim denarjem
špekulirati, ker imajo za vsak slučaj izdatni
rezervni sklad, ker garantira zanje občina ali
mesto ali okraj ali dežela, ker pravila ne dovo-
lijo nobenega političnega izrabljanja. Na to
ali podobno podlago naj se posta-
vijo tudi vsi slovenski denarni
zavodi in doživeli ne bodejo nobenih polo-
mov. In zdaj vprašamo: ali je „bojkot“, ako te
resnice javno pripovedujemo? Potem je sploh
vse bojkot in potem naj se vso časopisje pre-
pove, ljudem pa naj se da nagobčnik...

Sicer pa nekaj ne smemo pozabiti, kar
razjasni prav značilno vso to gonjo proti „Sta-
jercu“, ki je le izraz slabe vesti gotovih oseb.
Kaj pa hočejo pravzaprav od nas? V vsem
času tega groznega prvaškega po-
loma nismo niti besedice več pi-
sali, nego — slovensko-prvaško časopisje
samo. Skoraj izključno vsaka stvar, ki jo je
„Stajerc“ gledel slovenskih posojilnic napisal,
čitali smo preje v tem ali onem
slovenskem časopisu. V svojem stran-
karsko-političnem boju si mečejo prvaki drug
drugemu vse mogoče resnice na glavo, —
trenutku pa, ko mi iz gole ljubeznjivosti te
resnice ponatisnemo, tulijo prvaki združeno, da

„Stajerc“ bojkotira! To je malo hudo! Pravza-
prav zahtevajo torej prvaki, da se iz njih listov
posnete članke konfiscira, pravzaprav kličejo
državnega pravdnika sami proti sebi na
pomoč... V vsej uljudnosti torej pravimo:
„Slov. narod“, „Slovenec“, „Straža“, „Slov.
Gospodar“, „Narodni list“ in vsi njih prtiljavni
bratci naj se blagovolijo za lastni nos prijeti.
Kajti iz njih smo vse gradivo gledel
slovenskega posojilništva posneli.
Na podlagi slovenskih časopisov je lahko to
resnico dokazati...

Ali — resnici prosto pot! Slovenski prvaki
obeh strank v resnici že leta sem javno in
očito, brez ozira na poštenost in postavo, vse
bojkotirajo. Geslo „svoji k svojim“ je stalna
rubrika v slovenskih časopisih. Imenoma se na-
predne trgovce in obrtnike bojkotira. S poleni
se izvršuje bojkot. Agente se plačuje za bojkot.
Proti nemškimi in naprednim denarnim zavodom
se z največjimi lažmi agitira. Slovensko-
prvaški bojkot ne preneha nikdar!
Ali ni naravnost škandal, da ravno ti ljudje
jamrajo proti bojkotu? Kdo je vpeljal
bojkot v naše javno življenje? Pro-
simo odgovor in dokaze! Odkar eksistira novo-
klerikalna stranka in narodna stranka, se izraža
vso njuno delovanje edino v najgrššem,
najočitnejšem bojkotu. In javnost va-
rati se pravi, ako se zdaj pobožno oči k nebu
vzdigne in z golobičnim pogledom kot „pre-
ganjena nedolžnost“ pomoči prosi. Kolikokrat so
se morali slovenski listi že zaradi bojkota kon-
fiscirati? In posledica? Kakšni Hribar je za-
plenjene članke zbral in jih v državni zbornici
prečital; potem so se v knjižnicah objavljali in
med nezavedno ljudstvo metali... Ej, pisali
bi lahko cele knjige o bojkotu prvakov!...

Zatorej pa naj bi se prvaki držali starega
nemškega reka:

„Was du nicht willst,
dass dir man tu',
das füg' auch keinem
ander'n zu“...

Mislimo, da so naše besede jasne! In tudi
nam je prav, ako se prične državni
pravdnik za vso bojkotno gibanje zanimati. Nam
je prav, ako se uresniči enkrat najstrožje od-
redbe gledel bojkota in mi se jim bodemo
radevoljno podvrgli. Ali — državni
pravdnik mora vse videti in te odredbe morajo
za vse veljati...

Ponavljamo in izjavljamo torej:

1. Mi pri „Stajercu“ nikogar ne bojkotiramo!
2. Mi zahtevamo tudi od slovenskih listov,
da nikogar ne bojkotirajo!
3. Mi pri „Stajercu“ smo za pošteni
boj in za vsestransko pravičnost...

„Stajerc“ je govoril...

Politični pregled.

Državni zbor razpuščen.

Prva na podlagi splošne in ednake volilne
pravice izvoljena državna zbornica je dospela k

nenaravnemu svojemu koncu. Državni zbor je odgođen in temu sledil bode kmalu razpust. Tako bomo imeli brzkone še letos nove državnozbornske volitve... S kakim veseljem se je demokratično državno zbornico pozdravljalo! Vse ljudstvo ima zdaj politične pravice, — so vpili govorniki in obetali ljudskega dela. Pa so se vse sanje večidel izjalovile! Kajti cela vrsta otroških boleznih se je pojavila v tej zbornici. Ljudje, ki z najglasnejšim kričanjem in hujskanjem sleherno resno delo preprečijo, so prišli na površje. In narodnjaška gonja v njenih najbrutalnejših oblikah je zapovedala vsej politiki... V „Slovanski uniji“ združeni poslanci so nad bankerotom državne zbornice najbolj krivi. In med te spadajo tudi slovenski poslanci, ki so na eni strani pod vodstvom Hribarja s srbofilstvom in rusofilstvom umazali ime slovenskega ljudstva, na drugi strani pod vodstvom hofrata Ploja izdali vsaki vladi resnične interese slovenskega ljudstva, — in na tretji strani pod vodstvom ožlindranega dr. Šusteršiča zasledovali politiko poloma in anarhije. Brezvestnost in fanatizem slovenskih poslancev se šopiri v tej žalostni „zmagi“ nad poštnim delom za ljudstvo. Med češkimi kričarji Fresl, Kloufač, Choc, in slovenskimi poslanci Šusteršič, Korošec in Grafenauer ni nobene razlike več! Kakor so iz prenapetih političnih vzrokov prodali ljudske interese na Štajerskem in vstavili gospodarsko delo v deželni

zboru, — tako so slovenski poslanci iz panslavističnih vzrokov razbili državni zbor. Posledice so seveda tu kakor tam ednake. Vsled obstrukcije v deželni zboru je bila vsa dežela potisnjena v gospodarsko bedo, vse je vstavljeno, kar bi ljudstvu koristilo. Razpust državne zbornice pa bode imel brzkone za posledico, da vzame minister zloglasni § 14 v roke in „vlada“ z njim čez glavo ljudstva in njegovih zastopnikov... Sredi v velikanskem političnem razburjenju torej stojimo. In ljudstvo samo je izgubilo že vse veselje in ne pričakuje od svojih poslancev ničesar več. Kar se „Štajerca“ in njegove stranke tiče, moramo pač reči, da se je naše prorokovanje uresničilo. V volilnem boju smo jasno povedali, da od političnih farjev, od prvaških advokatov in njihovih podreptnikov nimamo ničesar pričakovati. Rekli smo, da bodejo ti ljudje v slučaju izvolitve vedno svoje in politične cilje zasledovali, nikdar pa ne ljudskih interesov zastopali. In — tako se je zgodilo! Pripravljajmo se torej zopet na volilni boj in držimo se starega gesla: kmet za kmeta!

Ljudsko štetje. * * * Dosedanji uspeh ljudskega štetja je že gotov. Prebivalstvo v Avstriji znaša 28.567.898 oseb, to je za 2.417.190 ali pa za 9,2% več kakor leta 1900. Število hiš znaša 3.879.958 in je to število naraslo za 8,2%. Število stanovanj znaša 6.1 milijonov in je naraslo za 9,9%. Najbolj je prebivalstvo naraslo

v Trstu (28,5%), v Istriji (16,9%), v Avstriji (zaradi Dunaja 13,9%), Vorarlbergu (12,8%), Gorica-Gradiska (12,4%), Salzburgu (11,5%), Šlezija (11,2%), Tirolska (11%), Koroška (9,7%). Manj naraslo je prebivalstvo v Dalmaciji (8,8%), na Moravskem (7,5%), na Češkem (7,2%), na Štajerskem (6,3%), na zgornjem Avstrijskem (5,2%) in na Kranjskem (3,8%). Število prebivalstva v Bozniji in Hercegovini znaša 1.895.673, naraslo je za skoraj 21%.

Nemški cesar in cesarica sta obiskala dnu našega vladarja. Potem sta se odpeljala v Italijansko. Obisk baje nima nobenega političnega pomena.

Ruski anarhisti. V Petersburgu so 18 ruskih anarhistov iz Varšave, ki so carja umorili. Našli so pri njih celo zaloge in revolverjev.

Presenetljivo enostavno

napravi se danes iz

MAGGI jevih kock

à 5 h

gotovo govejo juho

za napravo juh zvlogo za izboljšanje napačnih juh za polivanje prikuhe
" " pomake
" " pečenke itd.
Kocka daje — le z 1/4 litrom vrele vode — polita — takoj 1 krožnik izvrstne za rabo gotove goveje juhe.

Edino pristna

z imenom Maggi in varstveno znamko križeva zvezda!

Dopisi.

Dobje pri Planini. Kjer imajo klerikalci prste zraven, tam se kmeta gotovo osle. Dokazi: V Celovcu na Koroškem, v Ljubljani na Kranjskem itd. Tako se godi v Dobbi Planini. Dokler bo župnik Vurkelc imel komiteto v občinskem odboru in krajnem šolskem odboru, bo kmet osleparjen in vedno bolj siromak. Nekdaj se je v občini gospodarilo z 30% činske doklade, ko se je leta 1895 začela viti nova šola, so se morale občinske doklade zvišati na 50%. In glejte, sedaj moramo plačevati 110% pri ravno istih izdatkih. Občinski uslužbenci so na komando župnika nopolno pustijo plačati kakor državni uradniki, s svojimi rokami se lahko kačo lovi, ali bolj domače povedano: S tujim denarjem se razpolaga! Župnik fehtari po občini dvakrat letno vkljub temu, da je kolektura že preleti rešena in plačana z gotovim denarjem, katerega vleče župnik obresti in ima še na tega druge mastne dohodke. Vse to mu kmet zadostuje, iztuhtal si je še nove davke in si slil, naj farani nanosijo denarja 3000 K, za tere bo kupil kaplana. Zaslepljeni farani storili, ali od kaplana ni duha ne sluha. Kmetje popolnoma izmolzil in spravil na bled pot, si je še zmisli daleč, naj farani zopet 3000 K, s katerim bo postavil kaplana, pa si le farovž razširjaval! Kaj vse počne črnih tukaj, je grozno, strašno in vpije v ušesa. Ali vse mu vendar ne pomaga še z nima toliko kredita in značajnosti, da bi se jel hlapca, kateri bi mu živino hranil; kmet ima v farovžu in on kraljuje med njim kakor petelin med kokoši. Toliko za današnji temnega pa prihodnjic, kadar se zjasni; za nas svidenje!

Št. Peter na Medvedjem selu. Slisali smo da bo naš „reformator“ Gomilšek zopet zaglaval svojo menežarijo skupaj; to pa zopet dela za naše devičice. Frizerke, modice

Kuga.

Spomlad prihaja polagoma in velikanška nevarnost z njo. Mrzli dnevi zime so kugo v Aziji vsaj deloma omejili in hujske razširjenje preprečili. Ali s prihodom tople spomladi se bode brzkone tudi grozna šiba božja zopet razširila. Zlasti velika je nevarnost zaradi tega, ker leži še povsod na stotine na kugi končanih mrtvih Kitajcev. Nikdo ni hotel in mogel te mrljice pokopati. Zmetali so jih k večjem na led ali pustili na cestah ležati. Zdaj pa bodejo ti mrljički kal grozovite bolezni zopet širili. Pri nevednosti in nesnažnosti širokih slojev kitajskega ljudstva je torej ta nevarnost velikanška. Pomisliti se mora, da nasprotujejo fanatični Kitajci tudi evropskim zdravnikom, ki se trudijo, da bi bolezen omejili in ji zlasti vstop v evropske pokrajine zabranili. Z neverjetnim samozatajenjem in z krasno požrtvovalnostjo delajo evropski zdravniki in vodijo boj proti tej najhujši bolezni človeškega rodu. Tisoči zdravnikov je prihitelo v okužene pokrajine. In marsikateri si nalezi sam boleznin in pade v grob, hitro ga vržejo v živo apno in vse je končano. Pravi junaki človečanstva so ti pogumni zdravniki in njih strežniki. Prvo delo teh junakov je, da odstranijo čimhitreje mrljice. Dobro vedo, da se bode bolezen nevezdržljivo razširila, ako bi mrljice do gorke spomladi ne odstranili. Nemogoče je seveda, da bi se velikanško število teh mrljicov zamoglo pokopati. Zato jih le zbirajo in na gromadah sežigajo. Naše slike so narejene po fotografijah, ki so ravnokar iz Azije došle. Kažejo nam to delo vzornih zdravnikov in strežajev natanko. Na prvi sliki vidimo po kugi pokončane mrljice, ki se jih je v naglici v veliki jami zbralo in se jih bode potem sežgalo. Druga slika pa nam kaže zgoraj sežiganje mrljicov na prostor sežiganja. Upati je, da bodejo požrtvovalni zdravniki vsta-

Pestleichen in einer Grube zum Verbrennen aufgeschichtet.

Verbrennung der Leichen u. d. d. auf Schichttaufen.

Überführung von Pestleichen nach der Verbrennungsstätte

Photographische Aufnahmen von der Pest in China

vili grozno bolezen in ji zlasti pot v evropske države onemogočili.